

ПРОБЛЕМАТИКА (ТЕМАТИКА) ДИСЕРТАЦІЙ З МІЖНАРОДНОГО ПРАВА, ЗАХИЩЕНИХ У ПЕРШІЙ ЧВЕРТІ ХХІ СТОРІЧЧЯ

Чернега В. М.

ВСТУП

У літературі здійснено дайджест (огляд) дисертацій з галузевого національного права (наприклад, цивільного, цивільного процесуального, сімейного, міжнародного приватного, корпоративного, господарського, господарського процесуального, трудового права)¹. Однак досі не сформовано комплексного бачення проблематики (тематика) дисертацій

¹ Чернега В. М. Господарсько-правові дослідження у посткодифікаційний період в Україні: стан та перспективи. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 9. С. 55–63; Чернега В. М. Дисертаційний дайджест приватноправових досліджень, захищених під час дії воєнного стану в Україні. *Закарпатські правові читання. Сталій розвиток та інституційна спроможність в умовах війни: національний та міжнародно-правовий аспекти*: матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 26–27 квітня 2024 р.). Львів – Торунь: Liha-Pres, 2024. С. 434–437.; Чернега В. М. Досягнення, проблеми та перспективи української науки господарського процесуального права на початку III тисячоліття. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. Вип. 1. С. 167–171.; Чернега В. М. Минуле, сучасне та майбутнє компаративної цивілістики. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2023. № 1(25). С. 51–55. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/expert/article/view/2582>; Чернега В. М. Розвиток доктрини сімейного права та її вплив на законодавця і суб'єктів правозастосування. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 4. С. 245–250.; Чернега В. М. Розвиток доктрини національного трудового права на початку III тисячоліття. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 260–268. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2023/61.pdf; Чернега В. М. Розвиток законодавства та науки міжнародного приватного права за час функціонування однойменного закону. *Право і суспільство*. 2023. № 2. Т. 2. С. 95–101.; Чернега В. М. Українська наука трудового права та її персоналії. Дайджест дисертацій з трудового права, захищених майже за чверть XIX сторіччя в Україні. *Трудове право (національне, міжнародне, зарубіжне, порівняльне) та правові форми врегулювання трудових спорів*: підручник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2025. С. 30–51.; Чернега В. М. Українська наука цивільного процесуального права на початку III тисячоліття. *Правова держава*. 2023. № 49. С. 92–100.; Чернега В. М. Українська цивілістика та її персоналії. Дайджест дисертацій з цивільного права, захищених після набрання чинності Цивільного кодексу України. *Цивільне право: національне, міжнародне, зарубіжне, порівняльне. Частина перша*: підручник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2025. С. 53–83.; Чернега В. М. Українські наукові розвідки з корпоративного права у третьому тисячолітті. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 4. С. 152–155. URL: http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/08/Porivnyalno-analitichne-pravo-4-2018_1.pdf

з міжнародного права, захищених у першій чверті ХХІ сторіччя, що й є метою цього дослідження.

Для реалізації поставленої мети дослідження застосовано методи аналізу, індукції, дедукції, синтезу, історико-правовий. Застосування методів ретроспективного і перспективного аналізу дали змогу висновувати за предметом дослідження.

1. Проблематика дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук зі спеціальності «Міжнародне право», захищених у першій чверті ХХІ сторіччя

Щонайперше доцільно окреслити проблематику дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук (далі – докторських дисертацій) зі спеціальності 12.00.11 «Міжнародне право», захищених у першій чверті ХХІ сторіччя. Авторами таких робіт, які зробили значний внесок у науку міжнародного права та правозастосовну практику, є: Лафіс Гусейн огли Гусейнов «Відповідальність держав за порушення міжнародних зобов'язань у галузі прав людини» (2002); О. О. Мережко «Теорія та принципи транснаціонального торгового права (lex mercatoria)» (2002); А. І. Дмитрієв «Вестфальський мир 1648 року і сучасне міжнародне право» (2003); В. І. Муравйов «Правові засади регулювання економічних відносин Європейського Союзу з третіми країнами» (2003); В. В. Мицик «Міжнародно-правові засади й інституційні механізми захисту прав національних меншин» (2005); О. М. Шемякін «Еволюція структури й змісту права користування морем: теорія та практика» (2005); Н. А. Зелінська «Міжнародно-правова концепція міжнародного злочину» (2007); М. М. Микієвич «Правові засади організації та діяльності Європейського Союзу у сфері зовнішньої політики та безпеки» (2007); О. В. Буткевич «Теорія і практика докласичного міжнародного права» (2009); Т. Л. Сироїд «Правовий статус учасників кримінально-процесуальних відносин у міжнародному кримінальному судочинстві» (2011); З. М. Макаруха «Правові засади заснування та розвитку простору свободи, безпеки та юстиції в рамках Європейського Союзу» (2012); О. В. Київцев «Джерела міжнародного права» (2012); Б. В. Бабін «Програмне регулювання в сучасному міжнародному праві: теоретичні та практичні аспекти» (2012); О. М. Шпакович «Розвиток правових механізмів реалізації актів органів міжнародних організацій» (2013); М. О. Медведєва «Реалізація міжнародно-правових норм з охорони навколишнього середовища» (2013); Р. А. Петров «Правова природа «Acquis» Європейського Союзу та його транспозиція у правовій системі третіх країн» (2014); Т. О. Анцупова «Процесуальне право Ради

Європи: принципи, система, динаміка» (2014); Н. В. Камінська «Європейська система місцевого і регіонального самоврядування (міжнародно-правові засади становлення, функціонування та розвитку)» (2014); О. В. Тарасов «Проблема суб'єкта в міжнародному публічному праві» (2015); К. В. Смирнова «Правовий порядок конкуренції в Європейському Союзі (новітні тенденції розвитку)» (2015); О. В. Задорожній «Міжнародне право у відносинах України та Російської Федерації» (2015); С. С. Андрейченко «Міжнародно-правова концепція атрибуції поведінки державі» (2016); Н. В. Дрьоміна-Волок «Концепція расової дискримінації у міжнародному праві» (2016); А. В. Пазюк «Міжнародно-правове регулювання інформаційної сфери (теоретичні і практичні аспекти)» (2016); С. Д. Білоцький «Міжнародно-правове регулювання у сфері екологічно орієнтованої енергетики» (2016); Ю. В. Шокін «Міжнародно-правовий звичай: сучасні проблеми, теорія і практика» (2016); В. В. Гутник «Право на захист у міжнародних кримінальних судах: доктрина та практика» (2018); А. В. Кулько «Міжнародно-правове регулювання використання та охорони трансдондонних прісних вод» (2018); С. М. Орехов «Правове регулювання охорони довкілля в Європейському Союзі» (2019); Т. В. Комарова «Суд Європейськоо Союзу: розвиток судової системи та практики тлумачення права ЄС» (2019); О. М. Спектор «Міжнародно-правове регулювання сфери природоресурсних відносин» (2019); Н. Б. Мушак «Шенгенське acquis у праві Європейського Союзу» (2019); В. П. Кононенко «Вирішення територіальних спорів Міжнародним судом ООН: теорія і практика» (2019); С. М. Задорожна «Теорія та практика функціонування загальних принципів сучасного міжнародного права» (2019); Я. М. Костюченко «Правові засади асоціації у відносинах Європейського Союзу з третіми країнами й міжнародними організаціями та Україною» (2020); К. В. Громовенко «Міжнародно-правові стандарти у сфері вищої освіти» (2020); О. М. Григоров «Теоретичні та практичні проблеми міжнародно-правового регулювання діяльності цивільної авіації» (2020); С. Б. Карвацька «Інтерпретація норм міжнародного права: теоретичні та практичні аспекти» (2020); В. В. Попко «Транснаціональне кримінальне право: міжнародно-правові засади» (2020); Є. Д. Стрельцова «Теорія і практика уніфікації міжнародного права в умовах глобалізації (міжнародний та національно-правовий аспекти)» (2020); Б. В. Островська «Міжнародно-правове регулювання права людини на життя в контексті біоетики» (2021); Ількін Садагат огли «Міжнародно-правове співробітництво у боротьбі зі злочинністю (сучасні особливості та основні тенденції розвитку)» (2021); Л. Г. Фалалєєва «Захист основоположних прав

у інтеграційному правопорядку Європейського Союзу» (2021); С. М. Перепьолкін «Міжнародне митне право: питання теорії та практика застосування» (2021); В. П. Базов «Теорія та принципи міжнародного гуманітарного права» (2021); О. В. Пасечник «Становлення міжнародного правопорядку в умовах суспільно-політичної реальності метамодерну» (2024); В. П. Пилипенко «Воєнні злочини за Римським статутот Міжнародного кримінального суду: питання теорії та практики» (2024); В. В. Філатов «Модель перехідного правосуддя в сучасному міжнародному праві» (2024); Я. О. Тицька «Міжнародно-правові стандарти наукової діяльності» (2025).

Окремо треба відзначити докторські дисертації, авторами яких є: А. Л. Деркач «Захист прав людини у конституційному процесі: питання теорії та практики» (спеціальності: 12.00.02, 12.00.11; 2019); І. А. Куровська «Доктрина верховенства права у забезпеченні міжнародного правопорядку і державної безпеки України: теорія і практика» (спеціальності: 12.00.11, 21.07.01; 2021); В. В. Чайковська «Модернізація правового режиму зовнішньоекономічної діяльності в Україні в умовах міжнародної економічної інтеграції» (спеціальності: 12.00.04, 12.00.11; 2021).

2. Тематика дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності «Міжнародне право», захищених упродовж 2000–2024 років

У межах цієї частини дослідження доцільно звернути увагу на захищені дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук (далі – кандидатських дисертацій) зі спеціальності «Міжнародне право», авторами яких є: Хашем Абдулла Аль-Вакед «Міжнародно-правові аспекти нормалізації йордано-ізраїльських відносин у світлі розв'язання збройного конфлікту на Близькому Сході» (2000); О. І. Вінловська «Імплементация міжнародних стандартів прав дитини в національному законодавстві України» (2000); О. М. Григоров «Концесійні угоди: правова природа та особливості правового регулювання» (2000); Ю. А. Іванов «Міжнародно-правове регулювання боротьби з тероризмом у сучасних умовах» (2000); С. В. Лозінська «Інститут почесних консулів в міжнародному праві та практиці України» (2000); Халаф Абдель Фаттах Аль-Бкур Мохаммад «Розвиток принципу рівноправності держав у галузевих принципах і нормах сучасного міжнародного права» (2000); С. О. Негода «Правове регулювання міжнародних комерційних космічних проєктів» (2000); В. Л. Талько «Міжнародно-правові форми співробітництва держав з міжнародними економічними організаціями» (2000); Т. Л. Сироїд

«Захист жертв злочинів у міжнародному праві» (2000); Жаліль Радаві «Імплементация міжнародних стандартів з прав людини в національний правопорядок Тунісу» (2000); О. А. Радзівілл «Проблеми і перспективи концепції спільної спадщини людства в сучасному міжнародному праві» (2000); Літінас Іоанніс «Правове регулювання відносин України та ЄС у сфері здійснення інвестицій» (2000).

Цікавими видаються кандидатські дисертації, авторами яких є: Аль-Захарна Салім Мухаммед Сааді «Міжнародна кримінальна відповідальність індивідів за злочин геноциду» (2001); М. Ф. Анісімова «Зобов'язання України щодо прав людини у зв'язку зі вступом до Ради Європи» (2001); Л. Ю. Гіждіван «Становлення та розвиток співробітництва України з Радою Європи у сфері прав людини» (2001); Діань Мамуду «Правові питання структури та діяльності органів зовнішніх зносин Республіки Гвінея» (2001); Мохамед, Абдулла Хасан Яхлеф «Міжнародно-правові проблеми створення митного простору в арабському регіоні» (2001); Муса Аль Сулайбі «Реалізація в Палестинській Автономії міжнародних стандартів з прав і свобод людини» (2001); В. М. Стещенко «Оренда території в міжнародному публічному праві» (2001); Р. Б. Хорольський «Правові засоби вирішення міжнародних спорів у рамках Європейського Союзу» (2001).

У науковій бібліотеці міжнародного права власне місце посідають кандидатські дисертації, авторами яких є: О. М. Азаров «Правове регулювання міжнародної торгівлі в системі ГАТТ/СОТ (інституційні засади)» (2002); О. В. Беглий «Правове регулювання світового ринку космічних послуг і технологій» (2002); М. М. Гнатовський «Становлення та тенденції розвитку європейського правового простору» (2002); Г. Л. Кохан «Міжнародно-правове співробітництво в боротьбі з рабством і работоргівлею» (2002); А. А. Маєвська «Злочини проти людяності: міжнародно-правовий аспект» (2002); Мохаммад Абдель Карім Мусса Аль-Нсур «Міжнародно-правовий захист прав жінок і дітей у період кризових ситуацій» (2002); Н. В. Плахотнюк «Міжнародно-правові аспекти боротьби з торгівлею жінками та дітьми» (2002); К. О. Савчук «Міжнародно-правові погляди академіка В. Е. Грабаря» (2002); Д. М. Супрун «Організаційно-правові засади та юрисдикційні основи діяльності Європейського Суду з прав людини» (2002); М. М. Товт «Міжнародно-правовий захист національних меншин (тенденції сучасного розвитку)» (2002).

Власну нішу в системі міжнародно-правових досліджень посідають кандидатські дисертації, авторами яких є: Алтангерел Булгаа «Міжнародно-правова практика тлумачення норм міжнародних договорів» (2003); К. В. Андріанов «Роль контрольного механізму

Конвенції про захист прав і основних свобод людини в процесі реалізації її норм» (2003); Т. О. Анцупова «Міжнародно-правове співробітництво Причорноморських держав» (2003); Бойович Войо «Міжнародно-правові аспекти забезпечення безпеки мореплавства в СР Югославії» (2003); С. М. Вихрист «Видача осіб в аспекті співвідношення міжнародного та національного права» (2003); О. І. Головка «Функції та компетенція органів Європейського Союзу у сфері соціальної політики» (2003); О. А. Делінський «Європейська система безпеки: міжнародно-правові аспекти становлення і розвитку» (2003); І. В. Дмитриченко «Розмежування морських просторів між прибережними державами у міжнародному морському праві: теорія і практика» (2003); В. І. Дяченко «Ефективність дії норм міжнародного гуманітарного права в їх еволюційному розвитку» (2003); О. В. Київець «Міжнародно-правове регулювання боротьби з відмиванням «брудних» грошей» (2003); Д. М. Киценко «Міжнародно-правовий статус корінних народів» (2003); Ю. В. Климчук «Система принципів міжнародного гуманітарного права» (2003); О. Г. Міхеева «Роль міжнародного права у здійсненні митно-тарифного регулювання зовнішньоторговельної діяльності України» (2003); Мухаммед Абу-Хеджлех «Особливості застосування норм міжнародного права у внутрішньому праві Йорданії і Ізраїлю (порівняльно-правовий аналіз)» (2003); Л. В. Пастухова «Ефективність міжнародно-правових засобів забезпечення реалізації Конвенції про захист прав і основних свобод людини» (2003); І. Ю. Петраш «Міжнародно-правові аспекти співробітництва України з питань подвійного оподаткування» (2003); І. І. Серова «Міжнародно-правові механізми протидії нелегальній міграції» (2003); Н. С. Сидоренко «Європейська соціальна хартія: регіональний міжнародно-правовий механізм захисту соціальних та економічних прав людини (позиція України)» (2003); О. Я. Трагнюк «Тлумачення міжнародних договорів: теорія і досвід європейських міжнародних судових органів» (2003); В. С. Ржевська «Право держави на самооборону в світлі розвитку юридичних гарантій міжнародної безпеки» (2003); Л. Г. Фалалєєва «Правові аспекти становлення та розвитку виконавчих органів Європейського Союзу (2003); А. Л. Федорова «Міжнародно-правові зобов'язання України з Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод» (2003); О. М. Шпакович «Роль міжнародних економічних організацій в правотворчому процесі» (2003); А. С. Шумілов «Міжнародно-правове співробітництво пострадянських держав (на прикладі країн СНД)» (2003); В. Х. Ярмачі «Міжнародне гуманітарне право, що застосовується в період збройних конфліктів та імплементація його Україною» (2003).

Теоретичне та практичне значення мають кандидатські дисертації, авторами яких є: Айеле Надемо Атисо «Міжнародно-правові форми розрахунків у транскордонному обігу фінансових коштів» (2004); В. О. Голубєва «Міжнародно-правове регулювання зовнішньоторговельної діяльності та національне законодавство України (нетарифний аспект)» (2004); О. М. Кочергіна «Міжнародно-правове регулювання антидемпінгу на багатосторонній основі в системі ГАТТ/СОТ» (2004); І. П. Кияниця «Імплементация норм міжнародного права в правовій системі ФРН» (2004); А. Я. Мельник «Правонаступництво України щодо міжнародних договорів колишнього СРСР» (2004); З. М. Мозіль «Правове регулювання міжнародної торгівлі в рамках Європейського Союзу» (2004); А. В. Пазюк «Міжнародно-правовий захист права людини на приватність персоніфікованої інформації» (2004); О. Ю. Перевезенцев «Міжнародно-правове регулювання інституту правонаступництва держав щодо міжнародних договорів» (2004); Саїд Б. А. Абуфара «Право народів на самовизначення і практика його здійснення в сучасний період» (2004); Н. М. Сергієнко «Застосування норм міжнародного права органами конституційної юрисдикції (європейський досвід)» (2004); О. В. Філіпенко «Правовий механізм регулювання спільної транспортної політики Євросоюзу» (2004).

Оригінальними видаються кандидатські дисертації, авторами яких є: І. А. Березовська «Правове регулювання відносин Європейського Союзу з асоційованими країнами» (2005); І. О. Білорус «Правосуб'єктність міжнародних неурядових організацій в умовах глобалізації міжнародного економічного права» (2005); М. В. Блажівська «Імплементация норм міжнародного права: правова теорія і практика України» (2005); О. В. Богдан «Правовий режим морських просторів Чорноморсько-Азовського басейну: перспективи розвитку» (2005); А. В. Войціховський «Міжнародне співробітництво держав у боротьбі з фальшивомотетництвом» (2005); Ю. Ф. Гаврушко «Правове регулювання міграційних процесів на універсальному та єврорегіональному рівнях» (2005); О. А. Гончаренко «Статус біженця в міжнародному праві» (2005); О. О. Грінєнко «Особливості правового статусу консула при виконанні нотаріальних функцій» (2005); Я. О. Добідовська «Правові аспекти лібералізації міжнародних повітряних перевезень» (2005); О. В. Касинюк «Кримінально-процесуальні питання діяльності міжнародних кримінальних судів» (2005); Д. І. Кулеба «Реалізація міжнародної правосуб'єктності України шляхом участі в діяльності міжнародних організацій» (2005); О. А. Мірошніченко «Право людини на життя (теорія та практика міжнародного співробітництва)» (2005);

М. О. Медведєва «Міжнародні правові стандарти співробітництва держав у галузі біотехнологій» (2005); С. В. Науменко «Імплементация міжнародно-правових зобов'язань України у сфері зовнішньої міграції» (2005); Ю. О. Ноговіцина «Правонаступництво України: міжнародно-правові аспекти» (2005); Нуман Ража Ахмад Аль-Дауд «Міжнародно-правовий режим міжнародних водотоків ненавігаційного використання» (2005); В. П. Пилипенко «Міжнародний кримінальний суд за Римським Договором 1998 року» (2005); О. В. Святун «Європейські механізми боротьби із торгівлею людьми» (2005); К. В. Смирнова «Джерела права Європейського Союзу» (2005); Ю. Ю. Фисун «Міжнародно-правове регулювання інституту релігійної безпеки» (2005).

Наукову бібліотеку міжнародного права також поповнюють кандидатські дисертації, авторами яких є: Ю. Ю. Блажевич «Відповідальність держав за міжнародно-протиправні діяння» (2006); В. М. Довгань «Правовий статус Європейського Парламенту в системі органів Європейського Союзу» (2006); Н. В. Дрьоміна «Юрисдикція міжнародних кримінальних судів і трибуналів» (2006); В. А. Капустинський «Вплив діяльності Європейського суду з прав людини на формування національних правозахисних систем і дотримання державами стандартів захисту прав людини» (2006); С. В. Максименко «Міжнародно-правове регулювання права на свободу пересування і вибір місця проживання» (2006); О. І. Мельничук «Статус всесвітньої культурної та природної спадщини людства в міжнародному праві» (2006); В. І. Мотиль «Гуманітарна інтервенція в міжнародному праві» (2006); О. М. Москаленко «Джерела права Європейського Союзу (міжнародно-правовий аналіз)» (2006); А. М. Октисюк «Правове регулювання двостороннього співробітництва України та Республіки Польща» (2006); В. Б. Смелік «Міжнародно-правові засади інституційної системи Інтерполу» (2006); О. В. Столярський «Міжнародно-правове співробітництво у боротьбі з відмиванням грошей від наркобізнесу» (2006).

Своєрідними видаються кандидатські дисертації, авторами яких є: М. Б. Артемишин «Правове регулювання торгівлі товарами в рамках спільної торговельної політики Європейського співтовариства» (2007); В. О. Галан «Міжнародне правонаступництво держав у практиці співдружності незалежних держав» (2007); М. З. Кулик «Шляхи оптимізації міжнародно-правового регулювання делімітації морських просторів» (2007); І. А. Куровська «Розв'язання проблем гармонізації законодавства України із законодавством Європейського Союзу як передумова інтеграції України до європейських співтовариств» (2007); С. О. Мельник «Односторонні акти держав у сучасному міжнародному

праві» (2007); К. Ю. Пасаренко «Міжнародно-правові аспекти участі України у боротьбі із незаконним обігом наркотичних засобів» (2007); Є. Б. Тітов «Правова природа та проблеми кваліфікації захоплення заручників у міжнародному кримінальному праві» (2007); К. І. Чижмарь «Міжнародні стандарти рівноправ'я та захисту прав жінок та практика України» (2007).

Теоретичні та практичні аспекти віддзеркалені в кандидатських дисертаціях, авторами яких є: Т. М. Анакіна «Судовий прецедент у праві Європейського Союзу» (2008); В. В. Белєвцева «Правові аспекти прикордонного співробітництва на регіональному рівні» (2008); О. І. Белова «Міжнародно-правові аспекти державної морської політики України та юридичні проблеми її реалізації в сучасних умовах» (2008); С. Д. Білоцький «Міжнародне-правове регулювання співробітництва регіональних організацій колективної безпеки з ООН (на прикладі миротворчих операцій НАТО в Південно-Східній Європі)» (2008); П. С. Борцевич «Міжнародно-правове регулювання фізичного захисту ядерних матеріалів» (2008); Н. Г. Васильєва «Право на цілісність особистості в праві Європейського Союзу» (2008); Р. О. Герасимов «Розвиток міжнародно-правових принципів і норм у сфері забезпечення цивільної авіації» (2008); О. О. Зозуля «Міжнародний змішаний арбітраж: досвід та національна практика» (2008); В. Ф. Кавун «Механізми міжнародного контролю у сфері прав людини» (2008); Є. В. Корнійчук «Юрисдикційні імунітети держав та їхньої власності: тенденції розвитку в міжнародному та внутрішньому праві» (2008); С. Р. Кравченко «Припинення міжнародних договорів: теорія і практика» (2008); І. А. Ліпкан «Організація Чорноморського економічного співробітництва як особливий суб'єкт міжнародного права» (2008); В. М. Лисик «Правовий статус Міжнародного комітету Червоного Хреста у міжнародному праві» (2008); К. С. Лобода «Міжнародно-правове регулювання соціальних відносин в Європі» (2008); В. С. Лук'янець «Правове регулювання відносин конкуренції в Євросоюзі» (2008); Нуруллаєв, Ількін Садагат огли «Міжнародно-правове співробітництво в системі Ради Європи у боротьбі з корупцією» (2008); О. С. Савич «Міжнародно-правові зобов'язання держав щодо становлення альтернативних форм соціального страхування» (2008); М. М. Сірант «Статус біженців у Європейському Союзі» (2008); Т. О. Пода «Проблеми функціонування та напрямки реформ системи врегулювання міждержавних суперечок СОТ» (2008); З. В. Тропін «Механізм вирішення міжнародних спорів за Договором до Енергетичної Хартії» (2008); О. Г. Турченко «Правове регулювання державних закупівель товарів, робіт та послуг Європейського Союзу

(зближення законодавства України з правом ЄС)» (2008); О. В. Рибій «Міжнародно-правове регулювання інвестиційної діяльності: теорія та практика» (2008); Т. С. Цимбрівський «Дотримання принципів територіальної цілісності та непорушності кордонів у міжнародному праві» (2008); А. Л. Чернявський «Міжнародно-правова відповідальність за забруднення поверхневих вод» (2008).

Наступного року захищено низку кандидатських дисертацій, авторами яких є: Н.-Т. Ю. Аношина «Головний акт Віденського конгресу 1815 року як основа міжнародного правопорядку XIX – початку XX століття» (2009); Г. Ю. Бордюгова «Міжнародне спортивне право як основа для формування національної галузі права «Спортивне право України» (2009); Я. М. Вільчак «Особливості договірної правоздатності міжнародних економічних організацій (на прикладі системи ООН)» (2009); І. В. Влялько «Правове регулювання державних закупівель в ЄС» (2009); В. П. Воробійов «Правові засади співробітництва України та європейського співтовариства в сфері морського транспорту» (2009); Р. В. Губань «Міжнародно-правові аспекти розвитку діалогу між цивілізаціями» (2009); О. І. Дунас «Правовий статус міжнародних фінансових організацій» (2009); Т. В. Комарова «Юрисдикція Суду Європейських співтовариств» (2009); В. П. Кононенко «Звичаєва природа прецедентного характеру рішень Європейського суду з прав людини» (2009); А. В. Кулько «Інституційні та договірні механізми регламентації міжнародного співробітництва з використання ресурсів ріки Дунай» (2009); Є. О. Львова «Правове регулювання міжнародного економічного правопорядку» (2009); А. В. Льовін «Міжнародно-правове регулювання передач ядерних матеріалів» (2009); Мувафак Зіяд Тамер «Особливості застосування міжнародно-правових санкцій щодо Іраку» (2009); А. І. Музика

«Правовий статус дипломатичного представництва: питання теорії та практики» (2009); Є. В. Палій «Правовий статус угод міжнародного валютного фонду та міжнародного банку реконструкції та розвитку» (2009); С. М. Перепьолкін «Міжнародно-правові аспекти митного співробітництва Європейських держав» (2009); О. В. Поліщук «Міжнародно-правове регулювання трудової міграції населення» (2009); Т. О. Сvida «Міжнародно-правове співробітництво держав у рамках Європейської Комісії «За демократію через право» (2009); В. М. Сорокун «Міжнародно-правовий захист права на свободу совісті та віросповідання» (2009); К. С. Шахбазян «Міжнародно-правові основи регулювання відносин в мережі Інтернет» (2009); Е. В. Шишкіна «Концепція заборони неналежного поводження з людиною та її еволюція в діяльності Ради Європи» (2009); А. А. Яковлев

«Міжнародно-правове співробітництво у захисті права власності в системі Ради Європи» (2009).

Важливими для розвитку науки міжнародного права та правозастосовної практики видаються кандидатські дисертації, авторами яких є: О. В. Бурлак «Міжнародні стандарти щодо статусу і функціонування національних установ із захисту і заохочення прав людини» (2010); С. В. Войченко «Договори Ради Європи в кримінально-правовій сфері та їх імплементація в Україні» (2010); Ю. А. Волошко «Міжнародно-правове регулювання безпосереднього телевізійного мовлення» (2010); І. В. Ворошилова «Реалізація Лівією міжнародно-правового принципу співробітництва» (2010); О. М. Гладенко «Міжнародно-правове співробітництво України з Європейським Союзом у сфері Спільної зовнішньої політики та політики безпеки» (2010); М. С. Гребенюк «Правовий статус Конференції ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД) та її еволюція» (2010); Л. Л. Грицаєнко «Інституційний механізм Європейського Союзу» (2010); В. В. Гутник «Кримінально-процесуальні гарантії учасників міжнародних збройних конфліктів (міжнародно-правовий аспект)» (2010); Ю. В. Деркаченко «Реалізація міжнародно-правових норм у сфері міждержавного усиновлення дітей» (2010); Р. Р. Дубас «Становлення та розвиток міжнародного енергетичного права в умовах глобалізації міжнародних економічних відносин» (2010); О. В. Климович «Конвенція про захист прав людини та основних свобод як складова внутрішнього права та особливості її застосування національними судами держав-членів Ради Європи» (2010); Х. В. Кметик «Міжнародно-правові проблеми функціонування транснаціональних корпорацій» (2010); І. О. Колотуха «Кримінальна відповідальність фізичних осіб за порушення норм міжнародного гуманітарного права» (2010); Я. М. Костюченко «Правове регулювання співробітництва України і Європейського Союзу» (2010); Л. Р. Кузьменко «Міжнародно-правова регламентація відносин, пов'язаних із діяльністю на випадок стихійних лих» (2010); О. З. Мельник «Міжнародно-правове регулювання несудноплавного використання транскордонних водних ресурсів» (2010); Ю. В. Мовчан «Міжнародно-правове регулювання інтеграційних процесів в Європейському Союзі» (2010); С. С. Нестеренко «Міжнародно-правовий захист прав людини при здійсненні екстрадиції» (2010); М. І. Отрош «Статус Святого Престолу у міжнародному праві» (2010); О. В. Палагусинець «Розвиток парламентаризму у практиці міжнародних організацій» (2010); О. Р. Поєдинок «Права біженців у контексті фрагментації міжнародного права» (2010); Г. В. Потапчук «Міжнародно-правова протидія піратству» (2010); П. О. Селезень «Міжнародно-правове співробітництво держав

у сфері оподаткування» (2010); Г. Г. Серeda «Міжнародно-правова регламентація кримінальної юрисдикції держав у внутрішніх водах і територіальному морі» (2010); О. М. Сіваш «Розвиток українськими і російськими юристами-міжнародниками вчення про державний суверенітет (XVIII – початок XX ст.)» (2010); О. О. Скрильник «Міжнародно-правова регламентація боротьби з найманством» (2010); А. В. Славицька «Міжнародний захист економічних прав жінок» (2010); П. М. Сухорольський «Міжнародно-правова охорона та регулювання сталого розвитку гірських регіонів (Альпійська і Карпатська конвенції)» (2010); О. О. Харчук «Принципи міжнародного економічного права в умовах глобалізації світових господарських відносин» (2010); А. П. Шуміленко «Міжнародні механізми імплементації норм міжнародного права у сфері боротьби з торгівлею жінками» (2010); І. М. Яворська «Роль Суду ЄС у розвитку права Європейського Союзу» (2010).

Вирізняються кандидатські дисертації, авторами яких є: Р. В. Алямкін «Мирне вирішення міжнародних територіальних спорів: практика міжнародних судових органів» (2011); І. В. Братко «Правове регулювання міжнародної технічної допомоги: стан, тенденції та перспективи розвитку» (2011); І. З. Брацук «Імплементація права Європейського Союзу в національних правопорядках держав-членів» (2011); А. М. Візір «Міжнародно-правові зобов'язання держав з Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції» (2011); Т. Л. Гладкова «Законотворчий процес в Європейському Союзі: шляхи розвитку та вдосконалення» (2011); Є. В. Годованик «Рада Безпеки ООН: міжнародно-правовий статус та актуальні проблеми реформування» (2011); С. С. Горькавий «Роль міжнародних європейських організацій у протидії незаконному обігу наркотиків» (2011); І. В. Гранцев «Міжнародно-правові засади військового співробітництва у рамках співдружності незалежних держав» (2011); К. В. Доді «Розвиток міжнародно-правових норм, що стосуються збройних конфліктів неміжнародного характеру» (2011); Ф. Г. Клян «Міжнародно-правове регулювання переміщення товарів через митний кордон» (2011); С. В. Книш «Міжнародно-правове співробітництво держав у боротьбі з нелегальною міграцією» (2011); К. С. Колісніченко «Ліга Націй у розвитку міжнародного права» (2011); Н. О. Коновалова «Міжнародно-правове регулювання протидії обходу антидемпінгових заходів» (2011); О. І. Котляр «Імплементація норм міжнародного права щодо захисту національних меншин у внутрішнє законодавство ФРН» (2011); А. О. Кориневич «Місце міжнародного енергетичного права у системі сучасного міжнародного права» (2011); С. П. Кубієвич «Міжнародно-правовий статус Організації з безпеки і співробітництва в Європі» (2011); Лі Юхао «Правові основи

співробітництва КНР і ЄС» (2011); Д. В. Лініченко «Міжнародно-правовий механізм врегулювання торговельних спорів у рамках діяльності Світової організації торгівлі» (2011); Н. В. Лінник «Міжнародно-правовий захист економічних прав дитини» (2011); В. В. Лесюк «Правова природа парламентських органів європейських міжнародних організацій» (2011); В. Р. Макар «Формування єдиного європейського правопорядку: теоретико-правові підходи» (2011); З. В. Мамон «Співвідношення міжнародного публічного і міжнародного комерційного арбітражів» (2011); С. Т. Мішуровська «Міжнародно-правовий захист права на приватне життя (сучасна теорія і практика)» (2011); Д. О. Нікіша «Інституціоналізація морської практики у формуванні сучасного міжнародного морського права» (2011); Ю. М. Панфілова «Міжнародно-правовий механізм протидії проявам актів насильства у водах Світового океану» (2011); В. В. Пушкарьов «Міжнародно-правові засади торговельної політики Європейського Союзу» (2011); М. О. Раскалей «Імплементация норм міжнародного повітряного права у внутрішнє право держав» (2011); А. Є. Санченко «Acquis Ради Європи у системі європейського права» (2011); О. В. Святун «Захист прав та інтересів громадян в практиці органів зовнішніх зносин України» (2011); Н. І. Севостьянова «Звернення до Європейського Суду з прав людини як реалізація права на правосуддя» (2011); О. І. Станкевич

«Місце Комісії Європейського Союзу в законодавчому процесі» (2011); Г. О. Стахєєва «Правове регулювання концентрації підприємств в Європейському Союзі» (2011); Е. Е. Тер-Степанян «Принцип найбільшого сприяння у міжнародному економічному праві» (2011); А. В. Ткаченко «Міжнародно-правове співробітництво в сфері регулювання споживчої кооперації (публічно-правовий аспект)» (2011); Ю. С. Хоббі «Міжнародно-правова регламентація взаємовідносин Європейського Союзу з державами-членами (проблематика модифікації державного суверенітету в умовах євроінтеграції)» (2011); Л. А. Філяніна «Інститут видачі злочинців в угодах держав СНД: проблеми та перспективи» (2011); О. Ю. Щодра «Правове регулювання руху послуг у Європейському Союзі» (2011); К. В. Яловий «Принципи торгового права Європейського Союзу» (2011); Н. Г. Яцишин «Міжнародно-правовий захист національних меншин у міжвоєнний період (на прикладі становища української меншини в Польщі)» (2011).

Наступного року захищено низку кандидатських дисертацій, авторами яких є: Аль-Батран Халед «Нормативно-правові основи протидії міжнародному тероризму в рамках Організації Ісламського Співробітництва» (2012); О. Я. Береза «Розвиток концепції міжнародного договору в українській правовій практиці» (2012);

М. Ю. Безденежна «Міжнародно-правовий режим природних ресурсів спільного використання» (2012); К. Л. Вареса «Міжнародно-правові аспекти дослідження Україною ресурсів Міжнародного району морського дна» (2012); Ю. Ю. Гаврилова «Міжнародно-правова регламентація повітряного простору» (2012); А. О. Гаркуша «Правове врегулювання спорів у Світовій організації торгівлі» (2012); І. С. Демченко «Європейські правові стандарти місцевого самоврядування» (2012); Ель-Кафарна, Мухаммед Салем Хассан «Особливості міжнародно-правового статусу Палестинської Автономії» (2012); В. І. Іринєєва «Система кримінальної юстиції в Європейському Союзі» (2012); І. М. Каліущенко «Міжнародно-правове регулювання відносин у сфері сільського господарства» (2012); А. О. Козярьська «Міжнародно-правове забезпечення регіональної колективної безпеки: участь і перспективи України» (2012); В. В. Кривак «Міжнародно-правовий режим територіального моря» (2012); О. М. Криштопа «Міжнародно-правове регулювання нотаріальної діяльності» (2012); О. М. Курило «Правові засади участі України в СНД у контексті міжнародної регіональної інтеграції» (2012); А. С. Лекарь «Правила і процедури вирішення спорів у рамках Світової організації торгівлі та механізми їх впровадження в Україні» (2012); І. М. Мирошніченко «Міжнародно-правові аспекти використання та охорони земель житлової та громадської забудови міст» (2012); Н. Б. Мушак «Міжнародно-правові засади захисту та забезпечення прав людини в європейських міжнародних організаціях» (2012); С. Я. Петрашко «Міжнародно-правовий механізм протидії корупції» (2012); О. М. Поліванова «Правове регулювання свободи пересування фізичних осіб у Європейському Союзі» (2012); С. С. Птуха «Правові аспекти діяльності Ради Європи у сфері охорони та використання культурної спадщини» (2012); С. О. Синчанський «Екологічні чинники в міжнародно-правовому регулюванні торговельних відносин у контексті функціонування Світової організації торгівлі» (2012); А. В. Сліпченко «Правовий режим Єдиного європейського неба» (2012); В. І. Фесенко «Інституційно-правові засади судової системи Європейського Союзу» (2012); Д. В. Чорнобай «Відповідальність за правомірну діяльність у міжнародному праві» (2012); А. С. Шелудченкова «Міжнародно-правовий статус Європейського Союзу» (2012); О. О. Щипцов «Вплив державної морської політики України на імплементацію міжнародного морського права у сфері безпеки торговельного мореплавства» (2012).

Важливими для розвитку науки міжнародного права та правозастосовної практики видаються кандидатські дисертації, авторами яких є: А. В. Антипенко «Конфліктологічний підхід у міжнародно-

правовому регулюванні боротьби з тероризмом» (2013); Г. О. Білоричийський «Імплементация міжнародних стандартів прав людини в правовій системі держави Ізраїль» (2013); Д. О. Булгакова «Міжнародний договір у системі права Європейського Союзу (теоретичні аспекти)» (2013); К. А. Важна «Концепція кримінальної відповідальності держави» (2013); Т. М. Гайдабрус «Правовий статус та режим Чорноморських проток» (2013); Д. О. Денисова «Міжнародно-правова відповідальність міжнародних міжурядових організацій» (2013); О. В. Драчов «Імплементация міжнародних зобов'язань в правові системи Польщі та України (порівняльний аналіз)» (2013); І. І. Крулько «Механізми адаптації національного законодавства до законодавства Європейського Союзу (досвід країн Центральної і Східної Європи)» (2013); О. О. Коптева «Зобов'язання erga omnes у системі міжнародно-правових зобов'язань» (2013); З. О. Кукіна «Правові стандарти і практика регулювання діяльності засобів масової інформації в міжнародному праві (2013); М. І. Куртинець «Польська наука міжнародного права (історія та сучасність)» (2013); Мамедов Іса Адиль огли «Міжнародно-правове співробітництво держав у сфері міграції (на прикладі України та Азербайджану)» (2013); О. В. Плотніков «Вплив міжнародних судових органів на фрагментацію міжнародного права» (2013); І. І. Путраймс «Ефективність імплементації міжнародних стандартів прав людини у законодавство України» (2013); Е. В. Тітко «Правомірне обмеження свободи вираження поглядів: досвід Європейського суду з прав людини» (2013); Г. Є. Тихомирова «Взаємодія міжнародного і внутрішнього права в теорії та практиці Республіки Греція (2013); Хайнекер Хаген Петер Фрідріх «Правове співробітництво держав-членів Євросоюзу у боротьбі з організованою злочинністю» (2013); Т. Х. Хачатурян «Кваліфікація злочинів за сучасним міжнародним правом» (2013); С. О. Шемшученко «Міжнародно-правові стандарти у сфері захисту іноземних інвестицій» (2013); Х. В. Шперун «Правовий статус Міжнародного валютного фонду» (2013); О. В. Юрченко «Туризм у сучасному міжнародному праві: особливості регулювання та практика реалізації» (2013).

Оригінальними видаються кандидатські дисертації, авторами яких є: М. В. Бем «Міжнародно-правові погляди Р. Лемкіна» (2014); О. В. Білозір «Міжнародно-правове регулювання трудової міграції в рамках Європейського Союзу» (2014); І. М. Громівчук «Міжнародно-правовий захист прав людини в умовах боротьби з тероризмом» (2014); І. В. Земан «Становлення та розвиток науки міжнародного права у Львівському університеті» (2014); І. М. Городиський «Міжнародно-правовий статус іноземних військових баз» (2014); Дурсунов Раміль

Малік огли «Міжнародно-правове визнання держав (проблеми теорії та практики)» (2014); А. В. Запорозчук «Міжнародно-правове регулювання поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами» (2014); А. В. Іванова «Імплементация норм міжнародного трудового права у сфері праці моряків в законодавство України» (2014); О. Р. Іващенко «Міжнародне право у національному правопорядку європейських держав та застосування міжнародного права національними судами» (2014); О. М. Калініна «Правове регулювання діяльності компаній в Європейському Союзі» (2014); Н. В. Кирилюк «Особливості реалізації принципу суверенної рівності держав у сучасному міжнародному праві» (2014); Д. О. Коваль «Міжнародно-правовий захист культурних цінностей у зв'язку зі збройним конфліктом» (2014); О. М. Котенко «Міжнародно-правове регулювання трубопровідного транзиту енергоносіїв» (2014); О. М. Костишів «Міжнародно-правові інституційні механізми захисту іноземних інвестицій» (2014); Л. С. Мажар «Засоби вирішення міжнародних морських спорів: теоретичні та практичні аспекти» (2014); Л. М. Неvara «Захист мовних прав у Європейській хартії регіональних мов або мов меншин» (2014); Г. А. Прохазка «Міжнародно-правові аспекти боротьби з голодом в умовах глобалізації» (2014); В. Є. Селезньов «Уніфікація норм права з прав людини в умовах європейської інтеграції» (2014); Н. В. Хендель «Міжнародно-правове регулювання співробітництва держав у сфері охорони здоров'я» (2014); Є. О. Шевкунова «Джерела міжнародного екологічного права: становлення та розвиток» (2014); С. А. Янковський «Інститут громадянства Європейського Союзу та тенденції його розвитку» (2014); І. П. Яновська «Інтеграційне регулювання ринку цінних паперів у праві Європейського Союзу» (2014).

У системі міжнародно-правових досліджень особливе місце посідають кандидатські дисертації, авторами яких є: Д. В. Аббакумова «Комітет Міністрів Ради Європи» (2015); С. К. Бурма «Міжнародно-правова характеристика інституту дружнього врегулювання в Європейському суді з прав людини» (2015); К. І. Бусол «Становлення та тенденції розвитку міжнародно-правового захисту культурних цінностей» (2015); А. О. Васюренко «Юридичні наслідки порушення міжнародно-правової заборони застосування сили» (2015); К. П. Вихренко «Міжнародно-правове регулювання праці в рибальському секторі» (2015); Д. О. Гарбазей «Міжнародно-правові основи боротьби з корупцією» (2015); М. В. Грушко «Становлення та специфіка міжнародно-правового режиму військовополонених» (2015); О. І. Давиденко «Правові аспекти становлення та розвитку Європейської служби

зовнішньої діяльності» (2015); С. І. Денисенко «Міжнародно-правові стандарти спрощення та гармонізації митних процедур у сфері міжнародної торгівлі» (2015); Л. В. Зіняк «Міжнародно-правові засади військового співробітництва України» (2015); А. С. Зубарева «Міжнародно-правовий статус Комітету ООН з прав людини» (2015); О. В. Лепетюк «Правове забезпечення співробітництва України з Європейським Союзом та його державами-членами у сфері прямого оподаткування» (2015); О. Н. Месхія «Міжнародно-правові механізми реалізації принципу міжнародного співробітництва в сучасному міжнародному праві (на прикладі співробітництва України та Грузії)» (2015); Я. І. Музика «Правовий статус Всесвітньої Митної Організації» (2015); О. С. Калмикова «Міжнародно-правове співробітництво в системі Ради Європи у боротьбі з ксенофобією і расизмом» (2015); С. О. Коваленко «Кодифікація інституту відповідальності міжнародних організацій у міжнародному праві» (2015); Ю. А. Крук «Захист права на здоров'я в Раді Європи» (2015); У. З. Коруч «Міжнародно-правовий захист права на справедливий судовий розгляд в практиці Європейського суду з прав людини та правозастосовна практика України» (2015); О. Б. Кучер «Становлення процесуальних норм щодо міжнародного судового розгляду за участі індивідів» (2015); А. В. Лабунська «Правовий статус Міжнародного валютного фонду та співробітництво з Україною» (2015); Р. М. Насіров «Правове регулювання корпоративного податку в Європейському Союзі в контексті гармонізації законодавства України з правом ЄС» (2015); В. В. Новицький «Міжнародно-правовий вимір концепції сталого розвитку» (2015); Я. С. Пасічник «Міжнародна судова процедура: теоретичні та практичні питання правового регулювання» (2015); О. В. Пасечник «Інтеграційно-правове регулювання обігу лікарських засобів у Європейському Союзі» (2015); Є. В. Попко «Юридична природа актів Ради Європи» (2015); А. О. Рябошапченко «Правове забезпечення економічної інтеграції Австрійської Республіки до Європейського Союзу» (2015); О. С. Стельмах «Міжнародно-правовий режим безпеки дослідження та використання космічного простору в мирних цілях» (2015); Осама М. Ю. Арап

«Міжнародно-правові аспекти забезпечення безпеки держави Палестина» (2015); О. В. Шевченко-Бітенська «Правові механізми Ради Європи у сфері захисту дітей від насильства» (2015).

Цікавими видаються кандидатські дисертації, авторами яких є: С. Р. Асірян «Рада ООН з прав людини (інституційно-організаційний аспект)» (2016); О. В. Базов «Юрисдикція Європейського суду з прав людини» (2016); Я. С. Бенедик «Організаційно-правовий механізм міжнародного співробітництва у сфері використання відновлюваних

джерел енергії» (2016); К. Л. Білляр «Особливості правотворчої функції Міжнародної морської організації (ІМО)» (2016); М. В. Біловол «Міжнародно-правове регулювання торгівлі сировинними товарами» (2016); К. П. Бондар «Особливості правової природи арбітражних механізмів Міжнародного центру з врегулювання інвестиційних спорів (ІКСІД)» (2016); Бані-Насер Фаді «Міжнародно-правові аспекти забезпечення регіональної безпеки на Близькому Сході в контексті мирного врегулювання Палестино-Ізраїльського конфлікту» (2016); С. А. Владика «Правове регулювання непрямого оподаткування в Європейському Союзі» (2016); В. В. Власюк «Обов'язок захистити» в міжнародному праві» (2016); Т. В. Вовк «Дія міжнародних договорів у країнах англосаксонської правової системи» (2016); О. Ю. Водянніков «Принцип податкової недискримінації в праві СОТ та ЄС: порівняльний аналіз» (2016); А. О. Гачкевич «Міжнародно-правові погляди Людвіка Ерліха» (2016); Т. А. Грабович «Правові основи політики енергетичної безпеки ЄС» (2016); І. В. Зубар «Розвиток універсального міжнародного права та його регіональних підсистем на сучасному етапі» (2016); Н. І. Зубченко «Міжнародно-правове співробітництво держав у сфері забезпечення добробуту тварин та їх захисту від жорстокого поводження» (2016); Ібрахім Суфян Саад «Міжнародно-правові норми про захист трудових прав жінок та їх імплементація в арабських державах» (2016); І. Б. Іваночко «Міжнародно-правові стандарти статусу суддів» (2016); Р. С. Єделев «Діяльність міжнародних організацій у сфері правового регулювання трудових відносин» (2016); А. А. Кадацька «Міжнародно-правовий статус Європейського банку реконструкції та розвитку» (2016); Т. О. Калмиков «Комісар з прав людини: місце та функції в системі органів Ради Європи» (2016); Т. В. Каплюченко «Правове регулювання ринкового нагляду на внутрішньому споживчому ринку непродовольчих товарів ЄС» (2016); В. Л. Качурінер «Правове регулювання екологічної політики Європейського Союзу у сфері виробництва» (2016); В. В. Ковальська «Правове регулювання діяльності місій Європейського Союзу (на прикладі місії Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні)» (2016); І. І. Коробко «Міжнародно-правові стандарти благополуччя тварин» (2016); Ю. В. Малишева «Цілеспрямовані санкції та їх застосування Радою Безпеки ООН» (2016); О. В. Мікічурова «Принцип взаємної вигоди в міжнародному економічному праві» (2016); І. В. Міронюк «Міжнародно-правове регулювання транзиту нафти магістральними трубопроводами» (2016); О. В. Мякота «Міжнародно-правовий статус державних кордонів України» (2016); С. В. Ольшанецька «Правовий статус осіб, свобода яких обмежена

у зв'язку із неміжнародним збройним конфліктом» (2016); В. М. Отрош «Міжнародна правосуб'єктність Суверенного Мальтійського Ордену» (2016); А. В. Павленко «Правове регулювання діяльності Європейського Союзу у сфері протидії транскордонним злочинам» (2016); Л. Є. Панченко «Новітні форми міжнародно-правового регулювання миротворчої діяльності» (2016); Є. А. Самойленко «Міжнародно-правове регулювання навігаційного використання міжнародних рік» (2016); Н. Є. Сорока «Міжнародно-правовий захист авторського права в рамках Європейського Союзу» (2016); Л. Є. Стрельцов «Міжнародно-правові зобов'язання держав по охороні комп'ютерних програм» (2016); А. С. Фастовець «Сутність та особливості преюдиціального провадження суду ЄС» (2016); М. В. Федунь «Правове регулювання поведінки з відходами в рамках Європейського Союзу» (2016); М. І. Шварцева «Парламентська (Консультативна) Асамблея Ради Європи» (2016); О. В. Шуліпа «Міжнародно-правові стандарти публічної служби» (2016).

Цікавими в теоретичному та практичному ракурсі видаються кандидатські дисертації, авторами яких є: К. А. Андрущенко «Правова природа концепції «margin of appreciation» (2017); А. В. Басиста «Захист прав людей з інвалідністю в практиці ООН та Ради Європи» (2017); Н. В. Бенч «Міжнародно-правове співробітництво України та Європейського Союзу в кримінальних справах у сфері свободи, безпеки та юстиції» (2017); Ю. А. Вишневський «Надання згоди на обов'язковість міжнародного договору» (2017); Н. В. Герасимчук «Функції міжнародних інституцій у підвищенні ефективності міжнародно-правового регулювання» (2017); Ю. А. Гончарова «Роль та місце принципу гендерної рівності в сучасному міжнародному праві» (2017); В. В. Грачова «Міжнародно-правове регулювання боротьби з тероризмом на універсальному рівні» (2017); О. О. Грицун «Міжнародно-правове забезпечення міжнародної інформаційної безпеки» (2017); Даниеля Онісе Сілованович «Правосуб'єктність юридичної особи як суб'єкта Європейського суду з прав людини» (2017); Т. С. Данильченко «Межі правотворчості міжнародних організацій у сучасних умовах» (2017); А. А. Донець «Міжнародна правосуб'єктність суб'єктів федерації в Європейському Союзі (на прикладі ФРН)» (2017); А. Ю. Замула «Міжнародно-правова заборона катування як фактор впливу на ефективність боротьби з тероризмом» (2017); І. О. Ємець «Міжнародні договори України про правову допомогу в цивільних справах» (2017); М. М. Камишанський «Міжнародно-правове регулювання використання компенсації як форми відшкодування шкоди держав і міжнародних міжурядових організацій за міжнародно-протиправні діяння»

(2017); О. В. Кирилук «Міжнародно-правове забезпечення розвитку глобального інформаційного суспільства» (2017); М. М. Кучерук «Протидія тероризму в рамках сучасного міжнародного права» (2017); В. І. Любашенко «Концепція «обов'язок захищати» як гарантія захисту основоположних прав людини в міжнародному праві» (2017); А. В. Приходько «Стандарти ООН стосовно прав корінних народів» (2017); В. П. Пухаленко «Правове регулювання судового співробітництва в цивільних справах у Європейському Союзі» (2017); Л. О. Фоміна «Правове регулювання забезпечення безпеки учасників міжнародного кримінального судочинства» (2017); Д. М. Чибісов «Охорона прав інтелектуальної власності в рамках Світової організації торгівлі» (2017); М. В. Чіпко «Міжнародно-правове регулювання співробітництва держав у сфері використання відновлюваної енергетики» (2017); А. О. Ярова «Міжнародно-правові аспекти відповідальності за забруднення морського середовища в результаті аварійного випадку» (2017).

Наступного року захищено низку кандидатських дисертацій, авторами яких є: А. І. Андрейків «Роль міжнародних судових установ у формуванні та реалізації звичаєвого міжнародного права» (2018); Ю. В. Аносова «Юрисдикція міжнародних судових органів щодо злочину геноциду» (2018); Д. П. Богатчук «Принцип добросовісного виконання міжнародних зобов'язань» (2018); Н. Г. Горобець «Захист права власності в практиці Європейського суду з прав людини» (2018); Джихад Маджед Мохаммад Аль Шару «Інституційні механізми і процедури ООН в сфері боротьби з расизмом і расовою дискримінацією» (2018); О. В. Дьордяк «Міжнародно-правове регулювання діяльності з надання туристичних послуг» (2018); І. І. Камінський «Міжнародно-правова характеристика застосування незбройної сили» (2018); К. В. Ксьондзик «Становлення договірних та інституційних засад міжнародно-правового захисту соматичних та репродуктивних прав людини» (2018); В. Ю. Кузьма «Міжнародно-правові аспекти співробітництва Ради Європи з Європейським Союзом» (2018); Е. Е. Кузьмін «Кваліфікація неміжнародних збройних конфліктів у міжнародному гуманітарному праві: зарубіжний досвід» (2018); А. В. Майснер «Міжнародний злочин «агресія» в сучасній доктрині міжнародного права» (2018); А. З. Маник «Ідеї концепції «живого» права Євгена Ерліха у розвитку сучасного міжнародного права» (2018); Я. А. Павко «Міжнародно-правове регулювання співробітництва держав в Арктиці» (2018); Г. Ф. Півторак «Генеза інституту реального зв'язку судна з державою прапора в міжнародному морському праві» (2018); М. І. Отрош «Місце і роль католицької церкви у міжнародному

правопорядку» (2018); С. С. Савчук «Міжнародно-правові стандарти банківської діяльності» (2018); А. В. Смолій «Міжнародно-правове регулювання діяльності митних союзів на сучасному етапі» (2018); Т. А. Терехова «Міжнародно-правове регулювання діяльності засобів масової інформації в європейському інформаційному просторі» (2018); Ю. М. Утко-Масляник «Правові аспекти співробітництва держав-членів Європейського Союзу у космічній сфері» (2018); Ю. І. Усманов «Міжнародно-правове забезпечення права на життя в умовах збройних конфліктів та ситуацій насильства всередині держави» (2018); В. Ю. Цвікі «Міжнародно-правовий захист осіб від насильницьких зникнень» (2018); Я. Т. Яворський «Правовий статус прокурора міжнародного кримінального суду» (2018).

У науковій бібліотеці міжнародного права власне місце посідають кандидатські дисертації, авторами яких є: Р. Р. Ахметов «Правове регулювання ринку природного газу в ЄС» (2019); А. А. Біла-Кисельова «Узгодження універсальних і регіональних стандартів прав людини в судочинстві України» (2019); Б. В. Бернацький «Формування української моделі заборони політичних партій у світлі міжнародних стандартів і практик» (2019); Н. А. Боднар «Правове регулювання співробітництва між Україною та Європейським Союзом у сфері юстиції» (2019); В. А. Ващенко «Денонсація міжнародних договорів в теорії та практиці сучасного міжнародного права» (2019); С. О. Галаган «Міжнародно-правове регулювання створення та функціонування зон вільної торгівлі» (2019); Т. В. Гольденберг «Правовий статус Всесвітньої організації охорони здоров'я» (2019); І. В. Гринчак «Міжнародний третейський суд як засіб врегулювання міжнародних спорів» (2019); В. М. Гузь «Міжнародно-правова охорона дикої фауни» (2019); Н. О. Дерунець «Статус торговельних представництв та місій у міжнародному праві (організаційно-правові питання)» (2019); Ю. І. Казьмірик «Юридична природа Євразійського економічного союзу» (2019); О. С. Каспрук «Еволюція міжнародно-правового регулювання міжнародних транспортних коридорів» (2019); Ю. В. Локшина «Правове регулювання засобів захисту торгівлі в Європейському Союзі» (2019); В. В. Мазуренко «Міжнародно-правова спадщина П. Є. Казанського» (2019); О. В. Малавацький «Міжнародно-правова відповідальність держави за знищення цивільного повітряного судна» (2019); А. В. Мельник «Міжнародно-правове регулювання права на свободу вираження поглядів» (2019); В. П. Павлівна «Міжнародно-правовий статус Організації економічного співробітництва та розвитку» (2019); К. Г. Тулба «Правове регулювання міжнародних поїздок громадян у міжнародних договорах України» (2019); В. І. Чуєнко

«Правове регулювання статусу біженців в Європейському Союзі: сучасний стан і перспективи розвитку (2019); О. С. Шведа «Міжнародно-правове регулювання інституту лобіювання» (2019); О. О. Шевчук «Правове регулювання охорони персональних даних в Європейському Союзі» (2019); М. Ю. Яцишин «Міжнародно-правове співробітництво у сфері боротьби з кіберзлочинністю» (2019).

Важливими для динаміки науки міжнародного права та правозастосовної практики видаються кандидатські дисертації, авторами яких є: Є. Є. Борисов «Відступ держав від міжнародних зобов'язань у сфері прав людини: теорія та практика» (2020); В. Ю. Колесник «Правові основи освітньої політики ЄС» (2020); С. М. Олійник «Міжнародно-правове регулювання реадмісії осіб» (2020); М. М. Пономаренко «Правове регулювання електронних державних закупівель в Європейському Союзі» (2020); Б. В. Стрілець «Правове регулювання інвестиційної діяльності в Європейському Союзі» (2020).

Наступного року захищено низку кандидатських дисертацій, авторами яких є: В. Л. Вишневський «Міжнародно-правова регламентація розслідування морських аварій та інцидентів» (2021); А. В. Ганзюра «Міжнародно-правове регулювання відносин України та Китаю» (2021); М. І. Грабинський «Правове регулювання фінансово-кредитних відносин у міжнародному публічному праві» (2021); В. М. Жорницький «Міжнародно-правове регулювання поведінки з генетичними даними людини» (2021); Д. С. Пронь «Міжнародно-правові аспекти територіального спору щодо Курильських островів» (2021); Т. В. Шаповал «Міжнародно-правове співробітництво держав з питань оцінки майна» (2021).

Упродовж 2022-2023 роках наукову бібліотеку міжнародного права з об'єктивних обставин не було поповнено жодною кандидатською дисертацією. 2024 року було захищено єдину (одну) кандидатську дисертацію, автором якої є А. В. Ковальов «Імплементация міжнародно-правових зобов'язань з прав та свобод засуджених в Україні».

3. Тематика дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності «Міжнародне право», захищених упродовж 2019–2025 років

У межах цієї частини дослідження треба уможливлено окреслити коло міжнародно-правових досліджень, захищених на рівні дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, авторами яких є: Ю. І. Фетько «Правові засади міжнародного співробітництва місцевих органів публічної влади України» (2019); І. Є. Хмельова «Юридична природа інституту визнання в міжнародному праві та сучасна практика

його застосування» (2019); П. В. Отенко «Правові акти Комісії Європейського Союзу» (2022); Р. А. Абдуллаєв «Правове регулювання санкцій у праві Європейського Союзу» (2023); І. М. Ашихмін «Захист власності іноземного інвестора від експропріації» (2023); К. А. Варнавська «Міжнародно-правове регулювання статусу правозахисників» (2023); Б. А. Веселовський «Правове регулювання послуги загального економічного інтересу як одна з форм сумісної державної допомоги в ЄС та в Україні» (2023); У. Х. Гулям «Застосування рішень Європейського суду з прав людини у судах першої інстанції в Україні» (2023); О. С. Данильченко «Сучасна міжнародно-правова доктрина Китайської Народної Республіки» (2023); Н. Ю. Климович «Міжнародно-правове регулювання організації та діяльності судових органів регіональних об'єднань економічної інтеграції» (2023); К. Е. Мایلунц «Правонаступництво держав щодо міжнародно-правової відповідальності» (2023); О. М. Моїсеєнко «Міжнародно-правові стандарти медіації та їхня імплементація у Європейському Союзі» (2023); А. П. Пашинський «Правові режими майна подружжя та парних союзів сімейного типу в сучасному міжнародному сімейному праві» (2023); А. А. Петренко «Правотворча функція Організації економічного співробітництва і розвитку у сфері інвестицій та діяльності багатонаціональних підприємств» (2023); В. П. Полич «Правові засади боротьби зі зміною клімату в праві Європейського Союзу» (2023); А. І. Предибайло «Міжнародно-правовий захист осіб похилого віку» (2023); В. В. Яремчук «Міжнародно-правові погляди І. І. Лукашука та їх вплив на вітчизняну доктрину міжнародного права» (2023); З. Ахмад «Міжнародно-правовий захист від природних та техногенних катастроф» (2024); І. С. Воеводін «Міжнародний організаційно-правовий механізм захисту екологічних прав вразливих категорій осіб» (2024); А. О. Гнітій «Міжнародно-правовий статус Європейської агенції з прикордонної та берегової охорони» (2024); Д. О. Гребенюк «Законотворчі повноваження парламенту Європейського Союзу як наднаціонального інституту: міжнародно-правове дослідження» (2024); А. В. Грицьків «Європейський ордер на арешт як інститут кримінального права Європейського Союзу» (2024); Д. О. Дейнеко «Правові аспекти економічної дипломатії України у регіоні Південно-Східної Азії» (2024); К. С. Зверєва «Правові зобов'язання України у сфері договорів міжнародної торгівлі» (2024); М. І. Іліка «Застосування загальних принципів права міжнародними кримінальними судами і трибуналами» (2024); Ю. О. Коваленко «Захист персональних даних у Європейському суді з прав людини та Суді Європейського Союзу: порівняльний аналіз» (2024); Ю. О. Мартова «Правове регулювання правочинів

з іноземним елементом на фінансовому ринку України» (2024); Н. М. Науменко «Міжнародно-правове співробітництво України з питань реадмісії» (2024); Д. О. Новашок «Ефективний контроль у сучасному міжнародному праві» (2024); Ю. Ю. Присяжнюк «Правовий статус Міжнародного агентства з відновлювальних джерел енергії» (2024); К. Є. Рашевська «Вплив економічної дипломатії на розвиток системи прав людини» (2024); О. О. Спесивцева «Правове регулювання унітарної патентної охорони в Європейському Союзі» (2024); А. В. Ходирєва «Правове регулювання фідучіарних відносин у країнах загального та континентального права: проблеми теорії і практики» (2024); Fisher Brad «Malign Legal Operations in International Law in the Context of Russia's Invasion of Ukraine» (2024); Н. В. Фокіна «Правове регулювання державної допомоги в Європейському Союзі та Україні: питання теорії та практики застосування» (2024); К. П. Футорянська «Роль тимчасових заходів у захисті прав людини» (2024); О. М. Шерedyкo «Внесок Герша Лаутерпахта у розвиток концепції прав людини у міжнародному публічному праві» (2024); Тархан Юсіф огли Шукюров «Вплив практики європейського суду з прав людини на здійснення національного судочинства європейських держав» (2024); В. О. Шульга «Правове регулювання захисту культурних цінностей в праві Європейського Союзу» (2024); В. І. Базалицький «Міжнародно-правові аспекти регулювання використання штучного інтелекту для обробки персональних даних» (2025); М. С. Білоусов «Правовий статус дітей-мігрантів у праві Європейського Союзу в межах спільної політики притулку, допоміжного та тимчасового захисту» (2025); О. М. Бурдюжа «Міжнародно-правовий механізм надання гуманітарної допомоги» (2025); О. І. Гуміров «Міжнародно-правовий статус профспілок» (2025); К. Б. Димов «Міжнародно-правові механізми захисту біженців в умовах міграційної кризи» (2025); С. Ю. Джевага-Третякова «Міжнародно-правове регулювання протидії відмиванню грошей» (2025); Ю. Ф. Кабрера «Застосування матеріального права до суті спору у міжнародному комерційному арбітражі» (2025); К. М. Карпова «Міжнародно-правовий захист права на правову допомогу у практиці Європейського суду з прав людини» (2025); І. О. Кас'яновський «Імунітети власності держави та їх обмеження в міжнародному праві» (2025); С. В. Майданік «Правове регулювання співробітництва держав-членів Європейського Союзу в сфері забезпечення прав осіб з інвалідністю» (2025); Юсіф Ельман Мамедов «Реалізація сучасної ісламської концепції прав людини та міжнародних стандартів у практиці арабських країн та міжнародних організацій» (2025); А. А. Матковський «Виконання рішень Міжнародного кримінального

суду: теорія та практика» (2025); Н. О. Мартюхіна «Злочини на ґрунті ненависті: міжнародно-правовий механізм протидії» (2025); О. В. Микитенко «Французька доктрина міжнародного права» (2025); Л. В. Пашинна «Міжнародно-правовий захист прав людини в умовах збройного конфлікту» (2025); Н. П. Табачук «Правове регулювання домінування на ринку в світлі політики конкуренції Європейського Союзу: новітня практика Європейської Комісії та Суду Європейського Союзу» (2025); М. Р. Семенчук «Міжнародно-правове регулювання військової діяльності у космічному просторі» (2025); В. Є. Улиганець «Еволюція судової системи Африканського Союзу: проблеми теорії та практики» (2025); Н. А. Хомик «Міжнародно-правове регулювання охорони ґрунтів в рамках Європейського Союзу» (2025).

ВИСНОВКИ

Отже, в першій чверті XXI сторіччя проблематика дисертацій з міжнародного права суттєво розширилася, про що свідчить ознайомлення з:

а) дисертаціями на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук зі спеціальності «Міжнародне право», захищених у першій чверті XXI сторіччя;

б) дисертаціями на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності «Міжнародне право», захищених протягом 2000-2024 років;

в) дисертаціями на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності «Міжнародне право», захищених протягом 2019-2025 років.

Студіювання міжнародно-правових досліджень уможливило дійти висновку, що система науково обґрунтованих положень, міжнародно-правових ідей та конструкцій, що розроблені юристами-міжнародниками, вимагає втілення в акти міжнародного законодавства. Доктрина міжнародного права має посісти власну нішу в формуванні міжнародно-правової політики. Доктрина міжнародного права окреслює пріоритетні вектори, закономірності та тенденції динаміки міжнародного законодавства.

АНОТАЦІЯ

Наукову розвідку присвячено проблематиці (тематиці) дисертацій з міжнародного права, захищених у першій чверті XXI сторіччя. Розкрито проблематику дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук зі спеціальності «Міжнародне право», захищених у першій чверті XXI сторіччя. Окреслено тематику

дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності «Міжнародне право», захищених упродовж 2000–2024 років. Висвітлено тематику дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності «Міжнародне право», захищених протягом 2019–2025 років. Констатовано, що в першій чверті ХХІ сторіччя проблематика (тематика) дисертацій з міжнародного права суттєво розширилася. Обґрунтовано, що система науково обґрунтованих положень, міжнародно-правових ідей та конструкцій вимагає втілення в акти міжнародного законодавства.

Література

1. Чернега В. М. Господарсько-правові дослідження у пост-кодифікаційний період в Україні: стан та перспективи. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 9. С. 55–63.
2. Чернега В. М. Дисертаційний дайджест приватноправових досліджень, захищених під час дії воєнного стану в Україні. *Закарпатські правові читання. Сталий розвиток та інституційна спроможність в умовах війни: національний та міжнародно-правовий аспекти*: матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 26–27 квітня 2024р.). Львів – Торунь: Liha-Pres, 2024. С. 434–437.
3. Чернега В. М. Досягнення, проблеми та перспективи української науки господарського процесуального права на початку III тисячоліття. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. Вип. 1. С. 167–171.
4. Чернега В. М. Минуле, сучасне та майбутнє компаративної цивілістики. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2023. № 1(25). С. 51–55. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/expert/article/view/2582>
5. Чернега В. М. Розвиток доктрини сімейного права та її вплив на законодавця і суб'єктів правозастосування. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 4. С. 245–250.
6. Чернега В. М. Розвиток доктрини національного трудового права на початку III тисячоліття. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 260–268. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2023/61.pdf
7. Чернега В. М. Розвиток законодавства та науки міжнародного приватного права за час функціонування однойменного закону. *Право і суспільство*. 2023. № 2. Т. 2. С. 95–101.
8. Чернега В. М. Українська наука трудового права та її персоналії. Дайджест дисертацій з трудового права, захищених майже за чверть

XIX сторіччя в Україні. *Трудове право (національне, міжнародне, зарубіжне, порівняльне) та правові форми врегулювання трудових спорів*: підручник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2025. С. 30–51.

9. Чернега В. М. Українська наука цивільного процесуального права на початку III тисячоліття. *Правова держава*. 2023. № 49. С. 92–100.

10. Чернега В. М. Українська цивілістика та її персоналії. Дайджест дисертацій з цивільного права, захищених після набрання чинності Цивільного кодексу України. *Цивільне право: національне, міжнародне, зарубіжне, порівняльне. Частина перша*: підручник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2025. С. 53–83.

11. Чернега В. М. Українські наукові розвідки з корпоративного права у третьому тисячолітті. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 4. С. 152–155. URL: http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/08/Porivnyalno-analitichne-pravo-4-2018_1.pdf

Information about the author

Cherneha Vitalii Mykolaiovych,

Doctor of Science of Law, Professor,

Head of the Department of International Law and Private Law

Kyiv University of Law of the National Academy

of Sciences of Ukraine,

7A, Akademika Dobrokhotova Str., Kyiv, 03142, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-9118-6562>